

VREDESACTIE

De NAVO:

Wat is het?

Wat wordt het?

Wat heb ik ermee te maken?

Wat kost het?

Hoe verander je het?

NATO GAME OVER

POWERED BY BOMSPOTTING

Inhoud

Inleiding

Inleiding, NAVO Game Over	2
De NAVO, wat is het?	4
De NAVO, wat wordt het?	7
De NAVO, wat heb ik ermee te maken?	10
NAVO-kernwapens in België	10
Belgische deelname aan NAVO-interventies	12
De bilaterale militaire akkoorden	13
De NAVO en de Amerikaanse oorlogspolitiek.	14
De NAVO, wat kost het?	17
De NAVO, wat willen wij?	19

De NAVO, iedereen heeft er al van gehoord, weinigen hebben een idee van wat deze internationale organisatie doet. Toch wordt het Belgische veiligheidsbeleid voor het grootste deel bepaald door het Belgische lidmaatschap van de NAVO. Kernwapens in België, Belgische militairen in Afghanistan, Amerikaanse militaire transporten door België, Belgische militairen samen met Israëlische in dezelfde militaire oefening, ... het zijn allemaal gevolgen van ons NAVO-lidmaatschap.

Het opzetten van een niet-militair veiligheidsbeleid is enkel toegestaan binnen de marges die dit NAVO-lidmaatschap ons laat. Wie fundamentele veranderingen wil, loopt altijd weer tegen de NAVO aan.

Ook al is de NAVO een erfenis van de Koude Oorlog, ze heeft zich aangepast aan de nieuwe tijden. Officieel werd zij opgericht na de tweede wereldoorlog in 1949. Tien West-Europese landen verenigen zich samen met Canada en de VS in één militaire alliantie en maken afspraken om gezamenlijk het grondgebied van de lidstaten te verdedigen – bewapend met kernwapens.

Vandaag is de NAVO uitgebreid tot op het vroegere grondgebied van de Sovjetunie en kijkt ze begerig naar Oekraïne en Georgië als toekomstige nieuwe

NAVO - Game Over

leden in een poging om de oude vijand Rusland militair volledig de pas af te snijden. In de eenentwintigste eeuw heeft de NAVO besloten dat ze niet enkel mag optreden op het eigen grondgebied. De NAVO beschouwt militair interveniëren, waar ook ter wereld, als één van haar kerntaken. In de oorlog in Afghanistan toont ze wat dat betekent: vrede en democratie brengen door de loop van een geweer en het bommenluik van een vliegtuig.

De NAVO zoekt zijn partners ook aan de andere kant van de wereldbol: Japan, Australië, Zuid-Korea, Nieuw-Zeeland. De VS zien in de NAVO een oplossing voor wat de Verenigde Naties hen niet kunnen bieden: een militaire alliantie die mondiaal orde op zaken stelt zonder daarbij rekening te moeten houden met staten die fundamenteel andere belangen koesteren.

De NAVO creëert meer problemen dan ze oplost. Wij hebben geen nood aan een machine voor wereldwijde militaire interventies of een militaire alliantie die de rest van de wereld bedreigt en zo vooral vijanden en tegenreacties creëert.

Aan het sturen van kanonnenvlees naar Irak, is België ontsnapt, maar de kanonnen zijn wel vanuit België naar het slagveld getrokken. In Afghanistan werken Belgische soldaten mee aan een net zo

onzinnige bezetting. De NAVO kluistert België en de andere lidstaten aan de Amerikaanse oorlogspolitiek. In Afghanistan zorgt de NAVO-missie ervoor dat de VS zelf de handen vrij hebben voor het zware werk. In Kleine Brogel liggen nog steeds NAVO-kernwapens. Binnen de NAVO sluit België geheime akkoorden af die democratische besluitvorming uitsluiten, illegale oorlogen toelaten, kidnappings en geheime gevangenschappen mogelijk maken.

Deze evoluties zijn nefast. Toch voltrekken ze zich zonder noemenswaardig politiek debat. De NAVO is in de Belgische politiek een vaststaand feit, een heilig huisje dat niet in vraag kan worden gesteld. Tegelijk is de Belgische invloed op de koers van de NAVO onbestaande. België doet braaf en weinig enthousiast mee. De Belgische politiek slaapt zich door het NAVO-lidmaatschap heen en schrikt af en toe wakker wanneer duidelijk wordt bij welk militair avontuur we betrokken worden.

Blijkbaar kan niemand de politieke moed opbrengen om de logische conclusie te trekken. Dit overblijfsel uit de Koude Oorlog valt niet op een zinvolle wijze te restaureren.

De NAVO, wat is het?

NAVO staat voor Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. In 1949 ondertekenen 12 landen – België, Canada, Denemarken, Frankrijk, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, het Verenigd Koninkrijk en de VS – het Noord Atlantisch Verdrag. Daarmee verenigen ze zich in één militaire alliantie, met als officiële doelstelling: de collectieve verdediging van het grondgebied – tegen een militaire invasie door de Sovjetunie. De lidstaten “zullen stabiliteit en welvaart nastreven in de Noord-Atlantische regio en zijn vastbesloten de krachten te bundelen voor collectieve verdediging en voor het bewaren van vrede en veiligheid.” Centraal in het verdrag staat artikel 5: een gewapende aanval op één van de leden zal beschouwd worden als een aanval op allen en de lidstaten zullen gezamenlijk reageren.

Structuur

De NAVO als internationale organisatie heeft geen eigen leger. Het zijn de lidstaten die hun legers toewijzen aan de NAVO en ze onder een NAVO-bevelhebber plaatsen. De NAVO zelf bestaat uit een reeks hoofdkwartieren en een beperkte hoeveelheid militaire infrastructuur die gemeenschappelijk gefinancierd wordt.

De organisatiestructuur van de NAVO valt uiteen in 2 pijlers: een politieke, met hoofdkwartier in Brus-

sel, en een militaire. De Noord-Atlantische Raad (voorzeten door de secretaris-generaal en samengesteld uit permanente vertegenwoordigers en ambassadeurs van de leden) is verantwoordelijk voor de politieke beslissingen – genomen op basis van consensus. Het Militaire Comité (het hoogste militaire orgaan) adviseert de Noord-Atlantische Raad, het Defence Planning Committee en de Nuclear Planning Group. Parlementsleden van de lidstaten komen bij elkaar in de NATO Parliamentary Assembly, maar die heeft geen enkele formele relatie met de NAVO en dus ook geen inspraak.

Actie - reactie

Nadat in 1955 West-Duitsland lid wordt van de NAVO, vormen de Sovjetunie en de communistische staten van Oost- en Centraal-Europa op hun beurt het Warschaupact. De daaropvolgende decennia staan de twee militaire allianties met getrokken messen tegenover elkaar. In verschillende Europese landen worden kernwapens geïnstalleerd.

Zoektocht naar nieuwe bestaansredenen

Door het ineenstorten van de Sovjetunie en de ontbinding van het Warschaupact in 1991, verliest de NAVO haar bestaansreden. Daarmee begint een transformatieperiode. Om te beginnen breidt de NAVO zich uit naar het oosten, met uitbreidingsrondes in 1999 (Tsjechië, Hongarije, Polen) en 2004

(Litouwen, Letland, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Estland, Bulgarije). Tegelijk gaat de NAVO op zoek naar een nieuwe bestaansreden en nieuwe doelstellingen.

Nieuw strategisch concept

De discussie vindt een eerste neerslag in een Nieuw Strategisch Concept, goedgekeurd in 1999. Het Nieuw Strategisch Concept is het beleidsdocument waarin de NAVO definieert welke veiligheidsrisico's ze ziet en hoe zij daar een antwoord op biedt. Dit document krijgt een actualisering met een tweede beleidsdocument, de Comprehensive Political Guidance, publiek gemaakt in 2006 op de top van Riga. In deze documenten wordt uiteengezet hoe de NAVO er in de 21ste eeuw uit moet zien: groter, met meer mogelijkheden en flexibeler. Behalve aan verdediging moet de NAVO – ook buiten haar regio – aan 'crisisbeheersing' kunnen doen.

Welke vijand?

In haar Strategisch Concept stelt de NAVO dat de kans op een grootschalige conventionele oorlog op haar grondgebied hoogst onwaarschijnlijk is, maar op lange termijn is het altijd mogelijk. Om zich in zijn oude rol als collectieve verdedigingsorganisatie te legitimeren moet de NAVO vooral 'uiterst hypothetische vijanden in de verre toekomst' naar voren schuiven.

Bij gebrek aan een grote vijand verwijst ze naar mogelijke andere bronnen van onveiligheid:

- instabiliteit en eventuele crisissen in landen rond het Euro-Atlantisch gebied,
- de mogelijke verspreiding van atoomwapens, bacteriële en chemische wapens,
- eventuele tegenstanders die door de verspreiding van technologie, geavanceerde wapensystemen kunnen verwerven.

Verder verwijst de NAVO zeer algemeen en vaag, tot uiterst hypothetisch, naar de wereldwijde context. Onze veiligheid kan aangetast worden door terrorisme, sabotage, georganiseerde misdaad en een onderbreking in de cruciale goederenstroom.

Beknopte chronologie

- 1949** de NAVO wordt opgericht
- 1952** toetreding van Griekenland en Turkije
- 1955** toetreding van West-Duitsland
- 1982** toetreding van Spanje
- 1990** het herenigde Duitsland wordt lid
- 1995** interventie in Bosnië-Herzegovina
- 1999** – NAVO-bombardementen op ex-Joegoslavië
 - toetreding van Tsjechië, Hongarije, Polen
 - top van Washington: Nieuw Strategisch Concept
- 2001** NAVO-interventie in Afghanistan
- 2002** top van Praag: lancering NATO Response Force
- 2004** top van Istanbul: toetreding van Litouwen, Letland, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Estland, Bulgarije
- 2006** top van Riga
- 2008** top van Boekarest

De invulling ervan kan alle kanten op en biedt stof voor veel discussie. In de praktijk bleek eensgezindheid daarover soms ver te zoeken.

De vraag in hoeverre de NAVO-politiek of die van zijn leden zelf nieuwe vijanden of dreigingen creëert, komt niet ter sprake.

Het antwoord?

Kernwapens

Een geloofwaardige afschrikking kan niet alleen door de conventionele troepen. Kernwapens blijven volgens de NAVO van essentieel belang. (meer p. 11)

Wereldwijde militaire interventies

De wereldwijde context maakt dat mogelijk ver buiten de Euro-Atlantische regio ingegrepen moet worden. Daarvoor heeft de NAVO 'crisisbeheersingsinstrumenten' nodig. Met andere woorden: troepen voor militaire interventies.

Met het nieuw Strategisch Concept beslissen de lidstaten dat de NAVO niet enkel mag optreden op het eigen grondgebied, maar kan ingrijpen waar ook ter wereld. 'Onze veiligheid wordt globaal beïnvloed, dus moet de NAVO globaal kunnen ingrijpen'. Militair interveniëren, waar ook ter wereld, wordt officieel één van haar kerntaken.

Op initiatief van de VS, wordt de NATO Response Force gelanceerd. Dit is een snelle interventiemacht van 21.000 soldaten die binnen een week tot een maand inzetbaar moet zijn en dertig dagen lang zware gevechten moet kunnen doorstaan. Om de 6 maanden worden andere troepen als NATO Response Force paraat gehouden. Ondertussen is de NRF volledig operationeel.

Nieuwe leden en partnerschappen

De uitbreiding van de NAVO met nieuwe leden en partnerschappen wordt naar voren geschoven als instrumenten om de vrede en de stabiliteit in de regio te verhogen. Dat de uitbreiding geholpen heeft bij het bevorderen van stabiliteit in Oost-Europa heeft een kern van waarheid. De vraag is of de NAVO hiervoor nodig was. Waren de EU en de OVSE

(Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) niet voldoende om deze stabiliserende rol te spelen?

De verdere uitbreiding naar Oekraïne en Georgië heeft helemaal geen stabiliserende rol. Integendeel, ze vertroebelt in grote mate de relaties met Rusland.

11 September

De aanslagen van 11 september 2001 luidden een nieuw hoofdstuk in. Voor het eerst wordt artikel 5 van het Verdrag ingeroepen: de aanslagen worden beschouwd als een aanval op alle lidstaten. De NAVO schakelt zich in in de 'war on terror'. Terrorismebestrijding geeft een nieuwe impuls aan de uitbouw van een globale militaire interventiemacht.

De NAVO, wat wordt het?

De Amerikanen weten waar ze met de NAVO naartoe willen. De Europeanen zijn weinig enthousiast maar hebben zelf geen alternatief. De NAVO en de regeringen van de lidstaten zijn het er wel over eens dat de NAVO moet veranderen. Een nieuw hervormingsproces is ingezet.

Op de NAVO-top van regeringsleiders in april 2008 in Boekarest moet duidelijk worden waar dit proces naartoe leidt. In 2009, op de 60ste verjaardag van de NAVO, wil men met een nieuw Strategisch Concept voor de dag te komen.

De eerste etappe in dit hervormingsproces, de top in Riga in november 2006, leverde niet veel op. De visies lopen uiteen. De discussie werd vooruit geschoven.

Europees of wereldwijd? De visie.

Tijdens de Koude Oorlog vond de NAVO een consensus rond haar beleid omdat het enkel over de situatie in Europa ging. Met de rest van de wereld had de NAVO niets te maken. Zo waren en zijn de kolonies uitgesloten van de veiligheidsgarantie in artikel 5 van het NAVO-verdrag.

Vandaag schuiven de VS een mondiale agenda naar voren als taak van de NAVO. En hierover lopen de meningen uiteen. De NAVO vindt een consensus over de Europese agenda, de Balkan, ... Maar over de omgang met Rusland, de verdere uitbreiding

naar Oekraïne en Georgië, het missile defense project, ... lopen de meningen uiteen.

De NAVO heeft zich laten meesleuren in de bezetting van Afghanistan, zonder dat de Europese leden veel inspraak hadden over de te varen koers. Bijgevolg staan vele leden op de rem om troepen te leveren. Als ze troepen leveren is dit eerder om op goede voet te staan met de VS dan omdat ze geloven in de zinvolheid van de militaire operatie.

Over de rol voor de NAVO in het Midden-Oosten (Irak, het Israëlisch-Palestijns conflict, Iran, Libanon) is er geen consensus. De NAVO heeft op dit moment enkel een beperkte trainingsmissie voor Irak, partnerschapsakkoorden met de Mediterrane landen en een eerste samenwerking met de Golfstaten. Over de grote politieke vragen is er geen akkoord.

Rond Afrika, eveneens een regio die de VS op de NAVO-agenda willen zetten, is er eerder sprake van competitie tussen de VS en de Europese landen dan van een gezamenlijke politiek.

Nicholas Burns, de US Undersecretary of State for Political Affairs, stelt dat *“er onmiskenbaar een belangrijke verschuiving is in de Europees-Amerikaanse relaties ... En dat is dat de Amerikaanse politiek tegenover Europa niet langer Europa zelf betreft. Het gaat over de rest van de wereld. En de alliantie tussen de VS en Europa gaat niet langer over de tegenstellingen in Europa, zoals dat zeker het ge-*

val was gedurende de 20ste eeuw. Het gaat om wat we samen moeten doen om effectief en doelmatig te zijn in alle regio's van de wereld”.

De VS wil de NAVO gebruiken als middel om de Europese landen in haar globale politiek mee te trekken. De Europese landen proberen een beetje om de boot af te houden, maar door gebrek aan een eigen gemeenschappelijke visie zijn ze een gemakkelijke prooi voor een Amerikaanse verdeel-en-heers-politiek.

Europees of wereldwijd? De uitbreiding.

De Amerikaanse visie op de NAVO gaat nog verder. De VS willen de NAVO laten evolueren van een Europees-Amerikaanse militaire alliantie naar een wereldwijde, militaire veiligheidsorganisatie. Een soort 'Verenigde Naties van the willing', waarbij de eigenlijke Verenigde Naties gemarginaliseerd worden.

De Verenigde Naties zijn bij Amerikaanse politiek niet populair. Velen zouden de VN graag afgeschaft zien of vervangen door iets dat beter de Amerikaanse belangen dient. Dat deze visie breed gedeeld wordt, blijkt uit het eindrapport van het Princeton Project on National Security. Dit is een project met zowel democraten als republikeinen onder leiding van de voormalige minister van buitenlandse zaken George Shultz. Het rapport pleit voor de oprichting van een Concert of Democracies: *“Terwijl het druk uitoefent om de VN en andere belangrijke globale instellingen te hervormen, moeten de VS met hun vrienden en bondgenoten samenwerken om een globaal Concert van Democratiën te ontwikkelen - een nieuwe instelling om de veiligheidssamenwerking te versterken tussen de liberale democratiën wereldwijd. Dit Concert zou de 'democratische vrede' institutionaliseren en verzekeren. Als de VN niet hervormd kunnen worden, dan biedt dit Concert een alternatief forum voor liberale democratiën om collectieve actie te autoriseren, inclusief het gebruik van geweld”* (Concert is een oude naam voor een samenwerkingsverband en verwijst naar het Concert in Europa na het Congres van Wenen in

1815, toen de grote Europese staten actief voor een machtsevenwicht zorgden om de vrede in Europa te bewaren)

De start?

Sinds begin 2006 staat de discussie over de partnerschappen met landen uit de Pacific op de politieke agenda van de NAVO. Officieel gaat het om praktische samenwerking met landen die deelnemen aan dezelfde missies.

NAVO-secretaris Generaal De Hoop-Scheffer stelde op de veiligheidsconferentie in Munchen in 2006: *“We moeten zorgen dat we de sterkst mogelijke samenwerking hebben met die landen die kunnen en willen helpen onze gemeenschappelijke waarden te verdedigen. Naar mijn mening betekent dit ook nauwere banden aangaan met andere gelijkgezinde naties buiten Europa – naties zoals Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea of Japan.* “ Op de NAVO-top in Riga in 2006 werd de boot wat afgehouden: er komt geen Global Partnership Council met alle partners waarmee samengewerkt wordt. Maar de samenwerkingsakkoorden worden gesloten en de partnerships zijn in stille, maar volle, ontwikkeling. De VS haalt via de sluipende besluitvorming binnen wat het wenst.

Ivo Daalder, de vroegere adviseur van Clinton windt er in zijn artikel met de titel 'Global NATO' in Foreign Affairs geen doekjes om. Hij stelt onverbloemd dat deze partnerschappen een eerste stap naar lidmaatschap moeten zijn, net zoals de Partnerships for Peace dat waren voor de Oost-Europese landen. Het feit dat ook Democratische stemmen, zoals Ivo Daalder als vroegere adviseur van Clinton, deze visie verdedigen, maakt duidelijk dat een Democratische president na Bush hierin geen verschil zal maken.

Toch is deze stap niet vanzelfsprekend. Partnerschappen met Japan en Australië geven de NAVO plots een rol in de Pacific en veranderen ingrijpend onze verhouding met China. Lid worden betekent dat de collectieve verdedigingsgarantie wordt uitgebreid tot landen in de Pacific. Het maakt de

NAVO tot een wereldwijde militaire alliantie. Als er een conflict is in de Pacific, wordt Europa daar automatisch bij betrokken. WO I heeft laten zien hoe door militaire ondersteuningsverdragen, een lokaal conflict kan uitgroeien tot een wereldoorlog. In de VS is in militaire kringen regelmatig te horen dat het volgende grote conflict er een met China zal zijn. Willen we daar persé aan deelnemen?

Wat betekent dit voor landen die géén deel uitmaken van deze militaire alliantie en potentieel als veiligheidsprobleem gedefinieerd worden? Voor hen vormen deze ontwikkelingen een bedreiging waar zij een militair antwoord tegenover zullen trachten te stellen. Het resultaat is een verdere wapenwedloop en militarisering van de internationale betrekkingen. De stelling dat bedreigingen globaal zijn, zou wel eens een self-fulfilling prophecy kunnen worden.

Tot nu toe hebben we één globale collectieve veiligheidsorganisatie, de Verenigde Naties. Veiligheidsproblemen worden besproken in de Veiligheidsraad. De Veiligheidsraad zou een garantie moeten bieden tegen een militarisering van de internationale betrekkingen. In de praktijk worden ze verder uitgehold.

Als de VS en haar bondgenoten wereldwijd een alliantie vormen waarin zij hun oplossing van collectieve veiligheidsproblemen bekrachtigen en waarmee zij die oplossing desnoods eigenmachtig militair vorm geven, dan heeft de Veiligheidsraad nog weinig te betekenen.

Dan is de discussie in de Veiligheidsraad gereduceerd tot een pro forma oefening waarbij een NAVO-besluit of -operatie gelegitimeerd wordt. Als Rusland en China tegenpruttelen, wordt de verleiding wel heel groot om als NAVO alleen op te treden.

In de praktijk wordt de NAVO dan dé wereldwijde collectieve veiligheidsorganisatie met een militaire poot. Maar de belangrijkste politieke tegenstellingen worden buiten de organisatie gelegd.

Wat zal de reactie zijn van die landen die niet behoren tot de 'willing'? Hoe zal het zijn om niet tot het 'juiste' kamp te behoren? Die landen worden geconfronteerd met een globale militaire alliantie die hen tot veiligheidsprobleem kan bestempelen. Zij gaan zich willen verdedigen. Vermoedelijk resultaat: een verdergaande wapenwedloop en militarisering van de internationale verhoudingen.

De NAVO, wat heb ik ermee te maken?

Kernwapens in België, Belgische militairen in Afghanistan, Amerikaanse militaire transporten door België, Belgische militairen samen met Israëliëse in dezelfde militaire oefening ... het zijn allemaal gevolgen van ons NAVO-lidmaatschap.

De VS die hun eigen gang gaan, zijn veel gevaarlijker dan de VS die gebonden zijn aan de NAVO. Een vaak gehoord argument om het lidmaatschap van de NAVO te legitimeren.

De prijs die we ervoor betalen, is groot. De Amerikaanse invloed op de Europese politiek is overduidelijk. België moet voor een groot deel meestappen in de Amerikaanse visie op de internationale verhoudingen. Omgekeerd is de invloed een illusie.

De negatieve gevolgen van ons NAVO-lidmaatschap zijn groot. Het dwingt ons om akkoord te gaan met een veel te agressieve buitenlandse politiek en het verkleint de speelruimte voor een ander Belgisch of Europees buitenlands beleid. Het levert ons militaire engagementen op waarvoor België in een ander politiek verband nooit zou kiezen. Het maakt dat ons land door de VS gebruikt wordt voor militaire avonturen waar we niet mee akkoord gaan

NAVO-kernwapens in België.

Zes Europese landen - België, Duitsland, Italië, Nederland, Turkije en het Verenigd Koninkrijk - herbergen 480 Amerikaanse kernwapens op basis van de “nuclear sharing” akkoorden van de NAVO.

Het nucleaire beleid van de NAVO wordt uiteengezet in het Strategisch concept van de NAVO. Hierin staat dat: “... de gemeenschappelijke verplichting oorlog te voorkomen, blijven vereisen dat de Europese bondgenoten die betrokken zijn bij de collectieve defensieplannen voor nucleaire taken, op grote schaal deelnemen aan het stationeren van nucleaire strijdkrachten op hun grondgebied...” (par.63)

Dit betekent dat vijf niet-kernmachten (België, Nederland, Duitsland, Italië en Turkije) meer dan 40 jaar geleden afspraken maakten met de VS over “nucleaire samenwerking”.

Dit is Belgisch?

België heeft in het kader van de NAVO afspraken met de VS over de aanwezigheid van kernwapens op Belgisch grondgebied, over de training van Belgische piloten in het gebruik van kernwapens en over het onderhoud van de kernwapens.

In België liggen B-61 kernbommen op de luchtmachtbasis van Kleine Brogel, vermoedelijk 20.

De B61 is een zeer moderne nucleaire vliegtuigbom met vier flexibel instelbare explosieniveaus tussen de 0,3 en de 170 kiloton. Eén enkele B61 heeft een potentiële vernietigingskracht van 14 keer de atoombom op Hiroshima.

De kernbommen liggen opgeslagen in 11 ondergrondse WS3-bunkers (Weapons Storage & Security System). Deze bunkers bevinden zich onder de gewelfvormige hangars van de F16's. Elke WS3-bun-

ker kan 4 kernbommen huisvesten, wat theoretisch een totale capaciteit van 44 kernbommen oplevert. De kernwapens staan onder toezicht van 110 Amerikaanse soldaten van het 52ste MUNSS (Munition Support Squadron), maar het zijn Belgische piloten die met hun Belgische F16-toestellen opgeleid worden om in oorlogstijd deze nucleaire massavernietigingswapens af te gooien.

Solidariteit?

Volgens de NAVO zorgt de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens in Europa voor een essentiële politieke en militaire band tussen de Europese en Noord-Amerikaanse NAVO-leden en voor een gezamenlijk dragen van de lasten en de risico's.

Van de 26 NAVO-lidstaten zijn er echter slechts zes met Amerikaanse kernwapens op hun grondgebied. Elke kernbom vormt een bedreiging voor de Europese veiligheid en ondermijnt internationale inspanningen voor nucleaire ontwapening. Elke bom is een potentieel doelwit van terreuracties en brengt een onaanvaardbaar risico op ongevallen met zich mee.

Boem!

Voor het gebruiken van de kernwapens heeft de NAVO sinds 2000, onder invloed van de VS, een nieuwe strategie goedgekeurd. Die laat toe dat kernwapens worden ingezet tegen staten die zelf geen kernwapens hebben.

Oorspronkelijk werden de kernwapens gebruikt als afschrikking voor andere kernwapenstaten. Wie geen kernwapens bezat, werd ook niet door kernwapens bedreigd. Vandaag kunnen landen waarvan een vermoeden bestaat dat ze beschikken over massavernietigingswapens zoals biologische of chemische wapens, bedreigd worden met

kernwapens. Aangezien veel meer landen kunnen beschikken over chemische of biologische wapens dan over kernwapens, zijn nu veel meer landen een potentieel doelwit van de NAVO-kernwapens. Het als eerste inzetten van kernwapens bij het vermoeden van massavernietigingswapens bij de tegenstander, behoort tot de mogelijkheden. Het NAVO-beleid om als eerste kernwapens te gebruiken, zorgt voor een extra gevaarlijke dimensie in combinatie met het Amerikaanse veiligheidsbeleid dat voor preventieve oorlog pleit.

Illegaal

Het NAVO nuclear sharing-principe is illegaal omdat het in strijd is met het Internationaal humanitair recht en met het Non-proliferatieverdrag. Uit de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag uit 1996 over de legaliteit van kernwapens kunnen we concluderen dat alle bestaande kernwapens illegaal zijn. Het non-proliferatieverdrag, het verdrag dat de verspreiding van nucleaire wapens moet tegengaan, verplicht alle ondertekenaars om te streven naar een kernwapenvrije wereld. De herbevestiging van de politieke en militaire waarde van de NAVO-kernwapens is een schending van deze verplichting.

Just do it

In 2005 keurden de Belgische Kamer en Senaat, als eerste parlementaire orgaan binnen de NAVO-landen, een resolutie goed waarin de terugtrekking

wordt gevraagd van de Amerikaanse kernwapens op ons grondgebied. Tot vandaag heeft onze regering geen enkele stap ondernomen om deze resolutie uit te voeren. Dat een verwijdering van Amerikaanse kernwapens mogelijk is, bewezen Canada en Denemarken (Groenland). Recenter stuurde ook Griekenland (2001) de Amerikaanse atoomwapens terug naar afzender.

- België kan binnen de NAVO de nucleaire strategie ter discussie stellen. De NAVO beslist bij consensus en België kan in principe bepaalde beslissingen blokkeren. Maar daar is veel politieke moed voor nodig.
- Onze regering zegt dat het ter discussie stellen van de aanwezigheid van kernwapens in Europa in strijd is met de bestaande NAVO-politiek. Er is geen enkele juridische regel die België verbiedt een voormalige NAVO-consensus in vraag te stellen.
- De uitvoering van de politieke besluiten gemaakt binnen de NAVO, gebeurt door de lidstaten. Zo is de stationering van kernwapens op het Belgische grondgebied een kwestie die tussen de VS en België geregeld wordt op basis van bilaterale akkoorden. België kan deze verdragen opzeggen en een einde maken aan zijn juridische verplichtingen.

Kernwapens in Europese NAVO-landen:

Locatie		aantal kernwapens
België	Kleine Brogel	20
Duitsland	Büchel	20
	Ramstein	130
Griekenland	Araxos	0
Italië	Aviano	50
	Gheddi Torre	40
Nederland	Volkel	20
Turkije	Incirlik	90
V.K.	RAF Lakenheath	110
Totaal		480

bron: Hans Kristensen, "U.S. Nuclear Weapons In Europe," NRDC, Feb. 2005, www.nukestrat.com

Belgische deelname aan NAVO-interventies.

Zou België troepen hebben in Afghanistan als het geen lid was van de NAVO? Het valt te betwijfelen. Als lid van de NAVO schrijven we ons mee in in een wereldwijde, militaire interventiepolitiek.

Afghanistan

Na de aanslagen van 11 september 2001 vielen de VS Afghanistan binnen en wierpen het Taliban-regime omver. De NAVO verklaarde zich solidair en stelde artikel 5 van het NAVO-verdrag in werking: *een gewapende aanval op één van de leden zal beschouwd worden als een aanval op allen en de lidstaten zullen gezamenlijk reageren*. Op dat moment wezen de VS de hulp van de NAVO af en deden een beroep op individueel door hen uitgekozen landen. Toen de oorlog in Irak de verkeerde richting uitging, riepen de VS toch de hulp van de NAVO in. Vanaf augustus 2003 staat de International Security Assistance Force (ISAF) in Afghanistan onder leiding van de NAVO. Daarnaast blijven de Amerikaanse troepen onder hun nationale leiding actief. Aanvankelijk bleef de opdracht van ISAF beperkt tot de hoofdstad. Ondertussen is ze uitgebreid tot het hele land. België heeft zich een veilige, maar toch zichtbare plaats gezocht in de interventiemacht: de bewaking van de luchthaven van Kaboel.

Militaire interventie faalt

Met deze interventie gaat het, net als in Irak, de verkeerde kant op. De NAVO is verwickeld in een uitzichtloze counter-insurgency operatie (opstandbestrijding).

In theorie moet een militaire interventie voor veiligheid zorgen zodat een politiek proces op gang kan komen en een stabiele democratie kan ontstaan. In praktijk is veiligheid al die jaren een illusie geble-

ken. Omdat de VS nogal morsig zijn met 'collateral damage' jagen ze de bevolking meer en meer tegen zich in het harnas. President Karzai's macht reikt meestal niet verder dan Kaboel en hij wordt in grote mate aanzien als een marionet van de VS. Van een politiek proces is nauwelijks sprake, laat staan dat dit zou leiden tot een stabiel regime.

Het ligt voor de hand om de heftige Amerikaanse methodes de schuld van het falen te geven. Maar eigenlijk tonen de mislukkingen in Irak en Afghanistan dat het instrument 'militaire interventie' faalt. Peace-making en het opbouwen van een democratie met militaire middelen is een illusie. Deze politieke doelstellingen vallen met militaire middelen niet te bereiken. Integendeel, de militaire inzet is eerder een obstakel.

Bij een militaire interventie neemt het belang van gewapende groepen in een conflict toe. Ze verscherpt de tegenstellingen in het conflict en verkleint de ruimte voor een politieke uitweg. Door een militaire interventie wordt men een partij in het conflict en belanden we bij een open oorlog of guerrillabestrijding.

Op deze manier leidt een interventie misschien wel tot een militaire overwinning maar polariseert ze tevens het conflict en is een politieke oplossing soms verder af dan tevoren. Als de mogelijkheid voor een daadwerkelijk vredesproces niet voorhanden is, wordt men geconfronteerd met de keuze tussen een militaire aanwezigheid voor jaren tot zelfs tientallen jaren of een hervatting van het conflict na de terugtrekking van de troepen.

Instrumenten voor militaire interventie

Toch bouwt de NAVO verder de middelen uit om sneller en efficiënter militair te kunnen tussenk-

men. Sinds eind 2006 is de NATO Response Force volledig operationeel. Dit is een snelle interventiemacht van 21.000 soldaten met de nodige militaire en logistieke capaciteiten, die binnen een week tot een maand inzetbaar moet zijn en dertig dagen lang zware gevechten moet kunnen doorstaan. Om de 6 maanden worden andere troepen als NATO Response Force paraat gehouden. Er wordt extra geïnvesteerd in de nodige capaciteiten voor transport, intelligence, enz. Daarnaast hebben de lidstaten zich als doelstelling gesteld om 40% van hun landmachtstroepen in het buitenland inzetbaar te maken en om permanent 8% van hun landmachtstroepen ook effectief in te zetten in het buitenland.

Met andere woorden, de NAVO kiest voluit om zich te ontwikkelen tot een instrument voor militaire interventies wereldwijd. Of dit militaire instrument ook de vooropgestelde politieke doelstellingen haalt, zoals stabiliteit, vrede en democratie bevorderen, valt te betwijfelen. Het is een vraag die binnen de NAVO-structuren niet gesteld kan worden.

De bilaterale militaire akkoorden.

Ook als ons land niet akkoord gaat met een militair ingrijpen of een oorlog, kan het er door zijn NAVO-lidmaatschap toch bij betrokken geraken. De laatste oorlog in Irak is daar een goed voorbeeld van.

Geheime akkoorden

De NAVO heeft geen eigen leger. Het zijn de lidstaten die hun legers toewijzen aan de NAVO en ze onder een NAVO-bevelhebber plaatsen. Daarnaast heb je de nationale legers. Hiervan kan een deel op het grondgebied van een andere NAVO-lidstaat gelegerd zijn. Binnen de NAVO worden afspraken gemaakt over de gezamenlijke strategie, over de benodigde troepen en hun materiaal. Deze afspraken zijn juridisch niet bindend. De lidstaten zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken en sluiten daarvoor onderling bilaterale militaire akkoorden af. Vaak zijn dit raamakkoorden en worden er nog een hele reeks technische overeenkomsten gesloten voor de eigenlijke uitvoering.

Enkele voorbeelden: binnen de NAVO wordt de nucleaire strategie afgesproken en hoeveel kernwapens daarvoor nodig zijn. Voor de feitelijke plaatsing wordt een bilateraal akkoord afgesloten tussen de VS en het gastland dat de onderlinge verantwoordelijkheden regelt. Idem voor de stationering van Amerikaanse troepen in Duitsland. Met Duitsland wordt een akkoord over deze stationering in al zijn aspecten afgesloten. Met België wordt een akkoord gesloten over de zogenaamde 'communicatielijnen' of de regelingen voor doorvoer en bevoorrading over het Belgische grondgebied van deze troepen.

België heeft zo een hele reeks akkoorden met de VS en andere landen afgesloten. De inhoud is geheim.

Misbruik

Deze akkoorden maken het militaire functioneren van de NAVO mogelijk. Ze zijn afgesloten met het oog op de uitvoering van de afspraken in NAVO-verband. Maar op zich kunnen de akkoorden ook gebruikt worden voor militaire avonturen die niets met de NAVO te maken hebben. En dit gebeurde tijdens de laatste oorlog in Irak. De VS gebruikten de in het kader van de NAVO aangeboden voorzieningen voor eigen doeleinden.

In hun militaire strategie gebruiken de VS de stationering van Amerikaanse troepen in Europa vaak op een manier die niet overeenkomt met de NAVO-strategie. De Amerikaanse troepen in Europa dienen als vooruitgeschoven post voor interventies in het Midden-Oosten en Afrika, zonder dat de gastlanden daarbij veel in de pap te brokken hebben.

Logistieke draaischijf voor oorlog

De laatste oorlog in Irak leverde daarvan het meest frappante voorbeeld. Officieel was de Belgische regering tegen de oorlog in Irak. Net als de Duitse regering, vond ze die in strijd met het internationale recht. In de praktijk werden meer dan 20.000 Amerikaanse soldaten vanuit Duitsland naar de Golfregio gevlogen en werd hun materieel naar Antwerpen en Rotterdam gebracht voor verschepping. België diende als logistieke draaischijf voor de oorlog.

Zonder deze medewerking zou de oorlog onmogelijk of veel moeilijker geweest zijn. Met deze medewerking schond België zijn verplichtingen onder de Haagse Conventie over neutrale staten en onder het VN-Handvest. De Belgische regering stelde dat ze deze militaire akkoorden moest naleven, desnoods tegen het internationale oorlogsrecht en het VN-Handvest in. Dit valt echter te betwijfelen. Lezing van het uitgelekte bilaterale akkoord maakt

duidelijk dat België het recht voorbehoudt om de uitvoering op te schorten wanneer het in strijd is met het eigen nationale belang. Los van deze juridische discussie toonde de Irak-oorlog aan dat het Belgische NAVO-lidmaatschap een betrokkenheid kan betekenen bij unilaterale Amerikaanse militaire avonturen.

En de kernwapens?

Dit misbruik van het NAVO-kader door de VS kan in theorie nog ergere vormen aannemen. Want ook de Amerikaanse kernwapens in Europa hebben een andere functie in de Amerikaanse militaire strategie dan in die van de NAVO. De VS voorzien een mogelijke rol voor deze kernwapens in het Midden-Oosten. Dit betekent niet dat ze plots ingezet kunnen worden van op Belgisch grondgebied zonder inspraak van de Belgische regering, maar wel dat de VS ze op elk moment naar het Midden-Oosten kunnen overbrengen voor gebruik ter plaatse door haar eigen troepen. Ook hier speelt de stationering van kernwapens de rol van vooruitgeschoven post van het Amerikaanse leger, net zoals bij de conventionele troepen.

De NAVO en de Amerikaanse oorlogspolitiek.

De Navo belichaamt de transatlantische band die de veiligheid van Europa en de veiligheid van Noord-Amerika met elkaar verbindt, zegt de NAVO in haar Strategisch Concept. Dit klinkt mooi als de visies op die veiligheid ook gelijk lopen. Maar dat blijkt in de praktijk wel eens anders.

Het NAVO-lidmaatschap trekt de Europese lidstaten mee in een veel agressievere politiek dan ze zelf willen. De transatlantische band blijkt vooral een wurggreep die een andere buitenlandse politiek vaak onmogelijk maakt. De VS duwen hun visie erdoor en dreigen andere lidstaten af als ze er nog maar aan denken om de 'consensus' in vraag te stellen.

De vorige hoofdstukken rond de kernwapenpolitiek en de interventies in Afghanistan en Irak illustreerden al deze stelling. Hier halen we nog enkele voorbeelden aan.

De rakettenverdediging

De VS dromen al sinds de jaren tachtig van Star Wars, een ruimteschild dat hen moet beschermen tegen kernraketten. Twintig jaar geleden was dit technologisch geen haalbare kaart, maar de huidige president Bush keurde de installatie goed van een nationaal systeem voor rakettenverdediging. Hij zegde hiervoor het ABM-verdrag op (Anti Ballistic Missile), een verdrag afgesloten tussen de VS en Rusland dat systemen voor rakettenverdediging verbood.

Of het werkt is nog zeer twijfelachtig, maar de lanceerinrichtingen voor antiraket raketten staan er. Europa is altijd minder enthousiast geweest voor dit systeem. De VS kregen het binnen de NAVO niet verkocht. Als compromis werd er een studie

besteld over de technische haalbaarheid van een 'Missile Defence Initiative' in NAVO-verband. Voor veel Europese landen was dit een manier om de boot af te houden. Voor de VS was dit de start voor een sluipende besluitvorming. Door het bestellen van een studie beperkte de discussie zich tot de technische haalbaarheid en was de discussie rond de noodzaak van een dergelijk systeem van de tafel geveegd. Op de NAVO-top in Riga in 2006 kregen de VS toch niet hun zin. Er werd opnieuw een studie besteld!

Maar de regering Bush wil nog onder haar legislatuur het missile defense-systeem zover uitbouwen dat een nieuwe president moeilijk de klok kan terugdraaien. Daarom werd de oude verdeel-en-heerspolitiek bovengedaald: de VS onderhandelen met Polen en Tsjechië afzonderlijk over de plaatsing van installaties voor hun raketterschild. Resultaat: in Tsjechië komt een radarinstallatie, in Polen afweerraketten.

Rusland reageert verbolgen. De missile defense-plannen zijn bij aanvang misschien geen bedreiging voor Rusland, maar Rusland houdt rekening met de toekomstige evolutie. Een goed werkend raketterschild geeft een land de mogelijkheid om zelf een nucleaire aanval te lanceren, zonder dat de andere partij even vernietigend kan terugslaan. Het hele op afschrikking gebaseerde strategische evenwicht zou daarmee verstoord worden. Voor Rusland de aanleiding om te dreigen met het opzeggen van het INF-verdrag dat middellange afstands raketten verbiedt. De gevolgen van deze kwade Russische reactie treffen heel Europa.

Doordat de VS hun zin desnoods unilateraal doordrijven, is binnen de NAVO elke discussie over het nut van zo'n systeem achterhaald. De discussie gaat niet meer over de noodzaak van een raketterschild

maar over het verband waarin het geplaatst wordt (NAVO of een Oost-Europese coalition of the willing). Europa buigt, de VS hebben hun slag gehaald. Europa wordt meegesleurd in een veel agressievere politiek tegenover Rusland.

De uitbreiding

De VS willen de huidige zwakte van Rusland gebruiken om het zodanig in zijn bewegingsruimte te beperken dat het nooit meer haar vroegere sterkte kan bereiken. De VS proberen om zoveel mogelijk van het oude Sovjetgebied in de Amerikaanse invloedssfeer te brengen. De NAVO is daar het ideale instrument voor. De VS sturen dan ook aan op een uitbreiding met Oekraïne en Georgië. Dat in Oekraïne de bevolking zeer verdeeld is over deze vraag en een groot deel zich meer verwant voelt met Rusland, is daarbij van geen tel. Dat de NAVO zich in Georgië in een met het voormalige Joegoslavië vergelijkbaar wespennest steekt, ook niet.

Rusland reageert woest. Voor de VS die vooral een potentiële concurrent willen uitschakelen, betekent dit niet veel. Voor Europa is een goede relatie met Rusland veel belangrijker. Rusland is een buurland. We hebben beter een goede buur dan een verre vriend. Toch beweegt de NAVO-besluitvorming onder niet-aflatende druk langzaam naar het Amerikaanse standpunt.

De militaire samenwerking met Israël

Een militaire samenwerking met een land dat al jaren grondgebied bezet houdt tegen alle internationale rechtsregels in, dat regelmatig het internationaal humanitair recht overtreedt en een hele reeks VN-resoluties naast zich neerlegt, dat is iets dat niemand zou willen verdedigen. Toch wel: de VS hebben er geen problemen mee. En wat blijkt, ook de NAVO doet het.

In het kader van de 'Mediterranean Dialogue' wordt militair samengewerkt met verschillende landen uit het Middellandse Zeegebied. Het gaat over militaire oefeningen, deelname aan allerlei studiesessies, training, het sponsoren van gezamenlijk wetenschappelijk onderzoek, enz. rond o.m. terrorisme-

bedreiging en grensbewaking. In de Israëliëse context betekent dit iets heel anders dan in de Europese! In mei 2006 nam Israël deel aan de Spring Flag/Volcanex-luchtmachtoefening, waaraan ook de Belgische luchtmacht deelnam. Twee maanden later bombardeerde die Israëliëse luchtmacht Libanon.

De NAVO, wat kost het?

De NAVO wordt gemeenschappelijk door de lidstaten gefinancierd. De bijdragen van de lidstaten worden berekend via een verdeelsleutel gebaseerd op het Bruto Nationaal Product (BNP). Meer dan 95% van de kosten zitten niet in het NAVO-budget maar zijn voor rekening van de lidstaten. Het NAVO budget omvat enkel de hoofdkwartieren en een beperkte hoeveelheid gemeenschappelijke infrastructuur. De kosten om de eigen troepen uit te rusten, paraat te houden en op een militaire missie te sturen, worden door de lidstaat zelf betaald.

Een gemeenschappelijk NAVO-budget

De NAVO heeft 3 gemeenschappelijke budgetten:

- het civiele budget, waarmee het NAVO-hoofdkwartier, de civiele staf en de wetenschappelijke programma's gefinancierd worden. In 2007 bedroeg het 181 miljoen euro. De bijdrage aan dit budget komt in de meeste lidstaten onder het budget van buitenlandse zaken.
- het militaire budget, waarmee het militaire hoofdkwartier (SHAPE), verscheidene ondergeschikte hoofdkwartieren en de luchtverdediginginstallaties gefinancierd worden. In 2007 bedroeg dit budget 954 miljoen euro. De bijdrage aan dit budget komt in de meeste lidstaten onder het budget van defensie.

- het NATO Security Investment programme (NSIP), waarmee diverse projecten gefinancierd worden om de militaire capaciteit en inzetbaarheid te vergroten. De NAVO-pijplijnen vallen onder dit budget, evenals de opslagbunkers voor kernwapens. De VS gebruiken dit budget graag om de kosten voor haar Europese installaties door de andere lidstaten mee te laten betalen. In 2007 bedroeg dit budget 640,5 miljoen euro. De bijdrage aan dit budget komt in de meeste lidstaten onder het budget van defensie.

Kosten van Amerikaanse bases voor de gastlanden

De VS houden statistieken bij in welke mate het erin slaagt om andere landen voor haar buitenlandse installaties te laten betalen. Deze kosten zijn zeer ongelijk verdeeld en vallen vooral bij de landen met een grote Amerikaanse militaire aanwezigheid zoals Duitsland en Italië. De Belgische bijdrage heeft te maken met de NAVO-hoofdkwartieren, de luchtmachtbasis van Chièvres (in praktijk een Amerikaanse basis), het MUNSS-squadron in Kleine Brogel en de doorvoer van Amerikaans militair materieel.

In deze tabel betekent directe ondersteuning rechtstreekse betalingen of subsidies, indirecte ondersteuning het laten wegvallen of reduceren van belastingen, retributies, enz.

Bilateral Cost Sharing - 2002 Dollars in Millions

	DIRECT SUPPORT	INDIRECT SUPPORT	TOTAL SUPPORT
Belgium	2.21	15.56	17.77
Canada	0.00	0.00	0.00
Czech Republic	0.00	0.00	0.00
Denmark	0.03	0.08	0.11
France	0.00	0.00	0.00
Germany	28.70	1,535.23	1,563.93
Greece	2.03	15.66	17.69
Hungary	0.00	3.51	3.51
Italy	3.02	363.52	366.54
Luxembourg	0.96	18.29	19.25
Netherlands	0.00	0.00	0.00
Norway	10.32	0.00	10.32
Poland	0.00	0.00	0.00
Portugal	1.65	0.82	2.47
Spain	0.00	127.26	127.26
Turkey	0.00	116.85	116.85
United Kingdom	27.50	157.89	185.39
Total	76.42	2,354.67	2,431.09

bron: rapport Overseas Basing Commission mei 2005

THIS WAY

De NAVO, wat willen wij?

De NAVO creëert meer problemen dan ze oplost. Wij hebben geen nood aan een machine voor wereldwijde militaire interventies of een militaire alliantie die de rest van de wereld bedreigt en zo vooral vijanden en tegenreacties creëert.

Onze eisen

Wij willen de militaire interventiecapaciteit afbouwen:

- de stopzetting van de NATO Response Force
- een verlaging van de militaire budgetten en een verschuiving naar echte crisispreventie en ontwikkelingshulp

Wij willen internationale samenwerking demilitariseren:

- geen militaire samenwerkingsakkoorden met de landen uit de Pacific
- de stopzetting van de militaire samenwerking met Israël

Wij willen conflictverhogende activiteiten stoppen:

- een terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens en het schrappen van elke rol voor kernwapens in de militaire strategie
- een herziening van de militaire akkoorden
- geen uitbouw van een raketterschild

- de terugtrekking van de troepen uit Afghanistan en Irak
- geen uitbreiding van de NAVO naar Oekraïne of Georgië

Hoe willen we dat realiseren?

Vredesactie voerde tien jaar lang de campagne Bomspotting, we lanceerden 'Mc Military, stop de globalisering van oorlog' tegen de militaire interventiepolitiek, we riskeerden lijf en leden met de acties van de Trainstoppers,... We hebben veel bereikt. Het Belgische parlement keurde als eerste parlementaire orgaan binnen de NAVO een resolutie goed die de kernwapens weg wil. Honderden mensen volgden een training geweldloze actie als voorbereiding om deel te nemen aan de campagnes. Duizenden mensen namen deel aan acties van burgerlijke ongehoorzaamheid.

Maar de harde feiten blijven ongewijzigd. De kernwapens liggen er nog steeds. De militaire interventiepolitiek wordt verder uitgebouwd. De VS hebben grootse plannen met de NAVO: het moet een wereldwijde militaire alliantie worden, gewapend met kernwapens.

Welke analyses we ook maken, we botsen steeds op twee zaken:

- wie fundamentele verandering wil in ons veiligheidsbeleid loopt altijd opnieuw tegen de NAVO aan.

- wie fundamentele verandering wil in ons veiligheidsbeleid kan dat onmogelijk realiseren vanuit België alleen. Europese samenwerking is noodzakelijk.

Waar kunnen we een verschil maken?

We zijn een kleine organisatie, maar door de acties van de Bomspotters slaagden we erin om de kernwapens opnieuw op de politieke agenda te zetten. Het grootste obstakel om de kernwapens weg te krijgen is het taboe dat heerst rond de NAVO. De NAVO is een onbespreekbaar heilig huis. Met de Bomspotters willen we de komende jaren de NAVO ter discussie zetten. Door geweldloze directe actie willen we ervoor zorgen dat we niet genegeerd kunnen worden.

We zijn niet alleen

In andere Europese landen zijn krachtige bewegingen in opbouw die gelijkaardige doelstellingen hanteren.

Spanje

Op 17 oktober 2005 hielden vredesactivisten een trein tegen die materiaal vervoerde in het kader van grootscheepse oefeningen bij het opzetten van de basis van de NATO Response Force in Valencia. Daar werd op 12 mei 2007 voor de vijfde keer een burgerinspectie georganiseerd. Die actie was het slot van een actieweek tegen militaire bases in heel Spanje. Tienduizend mensen betoogden tegen de NAVO naar aanleiding van de top van defensie-ministers, begin februari 2007 in Sevilla. De regering blijkt niet ongevoelig voor die kritiek: Spanje weigerde in Sevilla in te stemmen met een NAVO-verzoek om meer militairen naar Afghanistan te sturen.

Italië

Ook in Italië ligt de NAVO onder vuur, vooral sinds de oorlog in Afghanistan. Het verzet tegen de Amerikaanse bases nam de afgelopen maanden een hoge vlucht nadat bekendgemaakt werd dat de militaire basis nabij Vicenza, waar Amerikaanse vliegtuigen

naar Irak en Afghanistan vertrekken, zou worden uitgebreid. Op 17 februari 2007 werd Vicenza overspoeld door een betoging van honderdduizend mensen. Enkele dagen later diende premier Prodi zijn ontslag in omdat zijn regering niet langer een meerderheid vond voor de voortzetting van de Italiaanse deelname aan de NAVO-bezetting van Afghanistan.

Verenigd Koninkrijk

De vredesbeweging in het Verenigd Koninkrijk heeft de handen vol aan het eigen Britse buitenlands beleid. Het protest concentreert zich op de gewillige steun van de regering aan de oorlogen in Afghanistan en Irak, en op de discussie over de modernisering van het Trident-kernwapensysteem. Maar behalve zijn eigen kernwapens, herbergt het Verenigd Koninkrijk ook NAVO-kernwapens. Op de basis bij Lakenheath, de uitvalsbasis van de Amerikaanse 48th Fighter Wing, liggen 110 kernbommen. De Lakenheath Action Group is de motor achter een niet aflatende stroom demonstraties en directe acties.

Duitsland

Duitsland kent al jaren een sterke vredesbeweging. Een nieuwe ontwikkeling is het ontstaan van een netwerk van lokale groepen rond diverse militaire basissen. Ten noorden van Berlijn is een brede beweging actief tegen de ingebruikname van een oefenterrein voor luchtbombardementen, de Bombodrom. Voorlopig nog met juridische middelen, maar als die uitgeput zijn, wordt een doorlopende bezetting van het terrein gepland om de ingebruikname te verhinderen. Lokale groepen voeren acties rond de luchtmachtbasissen van Büchel, Spangdahlem en Ramstein. Zo ook bij de luchthaven van Leipzig, waar Antonov-vliegtuigen gestationeerd staan voor interventies in EU- en NAVO-verband en waar Amerikaanse soldaten op verlof uit Irak of Afghanistan landen. In Ansbach is ook een lokale groep actief. Hier wil het Amerikaanse leger een groot deel van zijn ontplooiing in Duitsland concentreren en zijn de helikopterregimenten gevestigd.

Tsjechië

Na de Koude Oorlog zochten Oost-Europese landen toenadering tot de NAVO. Landen als Polen, Tsjechië, Hongarije, bleken enthousiaste en volgzame leden. Maar nu groeit ook daar het protest.

In Tsjechië kristalliseert zich dat rond het verzet tegen de plaatsing van een radar voor de Amerikaanse rakettenverdediging. In augustus 2006 vormde zich een brede coalitie Ne základnám - vertaald: Nee tegen militaire basissen - en organiseerde ze de eerste betogingen in Praag tegen de plannen. Nu heeft deze beweging lokale groepen over heel Tsjechië en verzamelt ze handtekeningen voor een referendum. In de dorpen rond de voorgestelde site zijn lokale referenda gehouden met als resultaat bijna 100% tegen de plannen.

Polen

Ook in Polen is een brede beweging actief tegen de Star Wars plannen. Deze kwam al op gang tijdens de oorlog in Irak. In Polen wordt een site gepland met raketten. Opnieuw gebruikt men, naast betogingen, de mogelijkheid voor een referendum als middel om de brede bevolking te bereiken. Deze beweging, bestaande uit groepen van allerlei strekking, is verenigd in de coalitie Stop Wojnie (Stop oorlog).

Hongarije

Tenslotte zijn ook in Hongarije de eerste tekenen van verzet zichtbaar, maar dan op lokaal niveau. In Tubes en Pécs wordt actie gevoerd tegen de inplanting van een radar-site voor de NAVO.

22/03/08: NAVO - game over

België huisvest het politieke hoofdkwartier van de NAVO. De mogelijkheden voor Europese actie en samenwerking liggen aan onze voeten. Door een halt toe te roepen aan de NAVO, stappen we het hart van onze militaire veiligheid binnen. Samen met Duitse, Britse, Spaanse,... vredesactivisten start op zaterdag 22 maart 08 de eerste 'NAVO, game over'.

Vijf jaar na de start van de oorlog in Irak stappen we samen naar het NAVO-hoofdkwartier om het

te sluiten. Letterlijk. We sluiten de poorten, de toegangswegen. Geweldloos en vastberaden.

Bomspotters betreden en inspecteren het terrein waar het gebruik van kernwapens wordt voorbereid en proberen oorlogsmisdaden tegen te houden.

'NAVO - Game over' is geen betoging. Nog minder is het een spel. Tot nu toe werd elke directe geweldloze actie op of rond het NAVO-hoofdkwartier beantwoord met een overmacht aan politie, kilometers prikkeldraad, een samenscholingsverbod, ... Jammer, het is verspilling van belastingsgeld. Door geweldloze directe actie proberen we oorlogen te voorkomen en oorlogsmisdaden stop te zetten. Openheid, actieve geweldloosheid en verantwoordelijkheidszin zijn basisvoorwaarden om deel te nemen.

Geïnteresseerd? Neem contact.

Mail naar bomspotting@vredesactie.be of bel 03 281 68 39.

Vredesactie is een pluralistische vredesbeweging die radicaal pleit voor een maatschappij waarin conflicten worden opgelost zonder geweld of het dreigen ermee. Onze aanpak, een degelijke dossierkennis gekoppeld aan concrete geweldloze actie, werkt.

Dankzij de campagne Bomspotting is de Belgische Senaat het eerste parlementaire orgaan binnen de NAVO-landen dat de terugtrekking vraagt van de VS- kernwapens. Dankzij onze acties tegen de wapenindustrie, kan de wapenlobby niet ongestoord haar gang gaan. Door de acties van de trainstoppers ontdekte België dat het meewerkt aan de Amerikaanse oorlogsvoering. Door onze trainingen geweldloze actie leren honderden mensen hoe ze op een geweldloze, directe manier kunnen ingrijpen.

**www.vredesactie.be // info@vredesactie.be
03 281 68 39 // Patriottenstraat 27 2600 Berchem**